

UNUTARNJE CVJETANJE

J. KRIŠNAMURTI

S engleskog jezika preveo Kruno Pavić
Kutjevo 2000. godine

*From aTalk with The Staff and Students at Brockwood Park School,
On the 10th of October, 1976.*

KRISHNAMURTI FOUNDATION TRUST, 1977

*KRISHNAMURTI FONDATION INDIA
'Vasanta Vihar' 64 Greenways Road Madras-600 028*

UNUTARNJE CVJETANJE

KRISHNAMURTI: Mislim da bi bilo dobro kad bismo ovog jutra porazgovarali o tome da li svaki od nas ovdje, u ovoj zajednici, cvjeta i raste iznutra. Ili svi idemo zadanim, uskim kanalom, tako da ćemo na kraju života shvatiti kako nikada nismo prihvatili mogućnost da potpuno procvjetamo i zbog toga zažaliti. Možemo li o tome?

Mislim da bismo se trebali zapitati, ne samo kao studenti u Brockwoodu, nego isto tako i kao odgajatelji, da li prema unutra, a možda i prema van – jer to je doista povezano – da li rastemo, ne fizički viši ili snažniji, nego prema unutra, psihološki, cvjetamo?

Pod riječju 'cvjetati' mislim da nas ništa ne koči, ništa ne blokira ili sprečava u stvarnom rastu duboko unutra. Većina nas jedva da ikada cvjeta, raste, buja. Tokom života se dogodi nešto što nas osujeti, na smrt preplaši, tako da nema dubokog unutrašnjeg hranjenja.

Možda je to stoga što svijet oko nas traži da postanemo specijalisti – liječnici, znanstvenici, arheolozi, filozofi i slično; možda je to jedan od razloga zašto s čini da psihološki ne rastemo dovoljno.

Mislim da je to jedno od pitanja koje bismo trebali zajedno raspraviti. Što je to što nas, malu zajednicu učitelja i učenika koji ovdje žive zajedno, sprječava da cvjetamo? Je li to zato što smo tako duboko uvjetovani – našim društvom, roditeljima, religijom, pa čak i našim znanjem? Da li nas svi ti utjecaji iz okoline doista zaustavljaju, blokiraju i sprečavaju u cvjetanju? Razumijete li moje pitanje? Ne razumijete?

Gledajte! Ako sam katolik, moj um, moj mozak, moja cijela psihološka struktura je već uvjetovana, zar ne? Roditelji mi kažu da sam katolik, idem u crkvu svake nedjelje; misa je, u svoj svojoj ljepoti, mirisi, ljudi u novim odijelima i haljinama promatraju jedni druge, svećenik pjeva – sve to uvjetuje um i tu nema cvjetanja. Razumijete li? Krećem se određenim kanalom, određenom stazom, unutar određenog sustava i ta ista staza, taj isti sustav, ta sama aktivnost ograničava – i zato nikada nema cvjetanja. Razumijete li sada moje pitanje? Događa li se to ovdje?

Jesmo li toliko uvjetovani mnogobrojnim nezgodama i događajima i pritiscima i tvrdnjama – roditelja, društva i svega ostalog – da smo spriječeni u laganom, sretnom toku, u rastu? Ako je tako, pomaže li onda Brockwood u slamanju te uvjetovanosti? Pratite li me sada? Ako ne pomaže koja mu je onda svrha? Koja je svrha Brockwooda ako ćete i vi biti kao i mnogi milijuni drugih ljudi koji nikada nisu osjetili ili živjeli u smislu tog ogromnog produbljanja, cvjetanja? Razumijete li moje pitanje?

STUDENT: Znae, vani ima previše pritisaka.

KRISHNAMURTI: Kažete da ima previše pritisaka. Uđite u njih polako, istražite ih. Kad ne bi bilo pritisaka, biste li išta napravili? Biste li i sada obratili pažnju? Ja vas pritišćem, razumijete? Ja vas ne guram u kut, ali vam ukazujem na nešto – a za vas će to također biti pritisak jer ne želite gledati. U životu se želite zabavljati, mislite da ste posebna osoba, želite napraviti nešto posebno i stoga zanemarujete sve drugo. Kad ne biste osjetili nikakav pritisak ni sa koje strane, biste li uopće bili aktivni? Ili biste postajali sve ljeniji; indiferentni i na kraju uvenuti? Iako možda imate supruga ili suprugu, djecu, kuću, posao i sve ostalo – da li se ikada događa unutrašnje cvjetanje?

Dakle prima li čovjek ovdje pravu vrstu pritiska? Razumijete? Pravu vrstu. Ne prinuđujući pritisak, ne pritisak da oponaša, ne pritisak uspjeha, penjanja po ljestvama, postajanja važnim, nego pritisak koji vam pomaže da rastete iznutra. Pratite li me? Ako nema cvjetanja onda čovjek živi obični, zemaljski život i umre poslije šezdeset ili osamdeset godina. To je uobičajeni život prosječne osobe – jeste li ga zapazili? A kad promatrate sve to, kakva je vaša reakcija, što kažete o tome?

STUDENT: Čovjek se pita je li mudro živjeti tako?

Unutarnje cvjetanje

KRISHNAMURTI: Gledaj, prijatelju moj. Kad ostariš vidjet ćeš da je vrlo malo ljudi sretno; ima previše pritiska, natjecanja, tisuću ljudi za jedan posao, previše stanovnika. Sve u svijetu postaje sve opasnije i opasnije. Razumijete? I kad promatrate sve to, koji je vaš odgovor?

STUDENT: Ja vidim da moji roditelji stare, jure okolo bez ikakve potrebe za tim, zato što se boje pogledati sve to.

KRISHNAMURTI: Dakle ti kažeš da većina ljudi na svijetu traži fizičku, možda psihološku, sigurnost. Hoće li vam sigurnost, biološka ili psihološka, dati ovaj osjećaj cvjetanja? Razumijete? Riječ 'cvjetanje' koristim u smislu rasta – kao što cvijet raste u polju bez zapreke. E sada, tražite li sigurnost, vanjsku i unutrašnju? Jeste li psihološki ovisni o nekome, o nekom vjerovanju. O identifikaciji s narodom, s grupom ili učite neku specifičnu tehnološku vještinu koja će vam dati unutrašnju sigurnost? Tražite li psihološku sigurnost u nekoj vrsti znanja?

Sva ova pitanja morate postaviti da biste otkrili, zar ne? Morate pitati postoji li takva stvar kao što je psihološka sigurnost? Razumijete li moje pitanje? Gledajte, ja ovisim o svom suprugu ili supruzi iz mnogo, mnogo razloga – zbog udobnosti, seksa, ohrabrenja. Ovisim o nekome pa kad se osjećam usamljenim i tužnim imam nekoga tko će me potapšati po leđima i reći: «Sve je u redu. Dobro ti ide. Baš si krasan!» Tako da se osjećam ugodno i na kraju postajem jako vezan i sve ovisniji o njemu ili njoj. U tom odnosu postoji određeni osjećaj sigurnosti, ali li uopće sigurnost u tom odnosu?

STUDENT: Odnos je vrlo krhka stvar.

KRISHNAMURTI: Vrlo krhka, ali postoji li uopće trajna sigurnost u bilo kojem odnosu? Zaljubiti ćete se – što god te riječi značile – i nekoliko godina ćete biti vezani jedno za drugo na svaki način, biološki i psihološki, i u tom odnosu ćete tražiti kontinuitet tog osjećaja sve vrijeme, zar ne? Radite li to sada? Barem se nadate tome. Ali prije nego što se potpuno zavezete u čvor koji zovete 'zaljubiti se', ne biste li morali istražiti postoji li ikakva sigurnost u bilo kojem odnosu među ljudskim bićima? – što ne znači beznadnu, depresivnu samoću.

Usamljeni ste, neudobno vam je, nezadovoljni ste sobom, uplašeni da ne možete živjeti sami i postupno se počinjete vezati uz nekoga ili nešto, jer ste uplašeni. I što se događa? Kad se vežete jednako ste uplašeni, zato što biste mogli izgubiti objekt svoje vezanosti. Točno? Ta se osoba može okrenuti od vas, može se zaljubiti u nekog drugog. Stoga mislim da je jako važno razjasniti postoji li ikakva sigurnost u vašem odnosu.

Što je ljubav u tom odnosu? Pratite li me? Je li ljubav u tom odnosu osjećaj velikog zadovoljstva, velike sigurnosti? Ako otkrijete da nema sigurnosti u odnosu tada ćete se morat zapitati ima li sigurnosti u ljubavi. Razumijete? Ne, ne razumijete. U redu, pogledajmo ponovo.

Ja sam vezan za tebe, sviđaš mi se, 'zaljubio sam se' u tebe; želim se vjenčati, imati djecu. Ali je li ta veza trajna? Je li čvrsta? Ili je krhka, klimava, nesigurna? Želim da bude sigurna, a ipak je u stvarnosti nesigurna. Točno? Mi kažemo da u odnosu postoji ljubav. E sada, postoji li sigurnost u ljubavi? I što podrazumijevamo pod ljubav? Hoćemo li zajedno raspraviti ovu stvar?

Dakle da se vratim svom prvom pitanju: želim otkriti je li moguće potpuno cvjetati, rasti i živjeti. To želim otkriti u životu. Ili život uvijek mora biti depresivan, osamljениčki, bijedan, okrutan i glup? Pratite me? To je prva stvar koju čovjek želi otkriti. I pomaže li vam Brockwood da procvjete?

U Brockwoodu postoji odnos sa svim ostalima – kao što postoji posvuda. Tu nema pomoći. Vidate se svaki dan. I u tom odnosu biste se mogli zaljubiti u nekoga. I vezati se za tu osobu. Kad ste vezani želite da se ta veza nastavi, zar ne? Želite da traje beskonačni – dok oboje ne umrete. Morate otkriti ima li u toj vezi išta trajno? Je li ta veza trajna? [*Odmahivanje glavama*] Dakle kažete da nije trajna. Kako znate da nije trajna?

Možda se vjenčate, u crkvi ili u matičnom uredu, ali postoji li u toj vezi nastavak stvarne slobode, bez konflikta, bez svađe, izolacije, ovisnosti – bez svega toga. Vi kažete 'ne', ali zašto kažete ne? Želim otkriti zašto to kažete. Hoćete li to reći kad ste zaljubljeni, u prvoj godini braka? Hoćete li onda reći da u

Unutarnje cvjetanje

---

tome nema sigurnosti? Hoćete li? Ili ćete tek nakon nekoliko godina, pet ili deset, reći: «O, moj Bože! Uopće nema sigurnosti!»

Također morate otkriti hoćete li u tom odnosu nesigurnosti, neizvjesnosti, sa stalnim strahom, dosadom, trenucima sreće, ponavljanjima – gledate isto lice deset, dvadeset, pedeset godina – hoćete li u tom odnosu cvjetati? Hoćete li rasti? Hoćete li biti izuzetno lijepa, cjelovita osoba? I također morate otkriti, kad ste 'zaljubljeni' – što je prečesto korištena riječ, izlizana i degradirana – hoćete li u tom osjećaju cvjetati?

STUDENT: Čini se da u našem odnosu s nekim odvajamo dovoljno vremena za istraživanje – da saznamo ima li sigurnosti ili ne, jer možda će to više biti odnos između dvije zamišljene slike.

KRISHNAMURTI. Hoćeš reći da imamo stvorene slike jedno o drugom – kao muškarac i žena – i da s tim slikama donosima zaključke? I zatim želimo da ti zaključci budu trajni.

STUDENT. Ima previše umjetnog u tom odnosu, a nema vremena da se istraži što je stvarno; nema vremena da se slika gurne u stranu.

KRISHNAMURTI: Ono o čemu razgovaramo je prije svega: vidi li čovjek koliko je važno to što mora procvjetati? Vidi li čovjek važnost toga, istinu svega toga, stvarnost svega toga, potrebu i ljepotu svega toga? I da li vam taj odnos između dva ljudska bića pomaže da cvjetate? To je jedna stvar. Rekli smo također da volimo jedno drugo. Hoće li ta ljubav cvjetanje ljudskog uma, ljudskog srca, ljudskih kvaliteta? Razumijete li?

Također se pitamo: da li vam boravak u Brockwoodu pomaže da rastete i cvjetate – ne tehnološki, ne tako što ćete postati stručnjak za ovo ili ono, nego iznutra, psihološki, pod kožom, u vama? Vidite li vi da nema ničega što vas koči, blokira, da niste neurotični, nego ste cjelovito, kompletno ljudsko biće koje raste, cvjeta?

Dakle sada moramo pitati: što je ljubav? Točno? Što vi mislite? Tu je problem. Vi volite svoje roditelje i oni vole vas. Tako barem kažu, a kažete i vi. Jesmo li na opasnom terenu? Jesmo li? Moje pitanje je: vole li vas?

Ako vas vole onda će se od trenutka vašeg rođenja pobrinuti da budete neuvjetovani, da cvjetate, zato što ste ljudsko biće, zato što ste svijet. Jer ako ne cvjetate uhvaćeni ste u svijetu i uništavate druga ljudska bića. Ako vas vaši roditelji vole pobrinut će se da dobijete odgovarajuće obrazovanje – ne tehnološko, ne samo zato da možete naći posao, nego unutra – tako da nemate sukoba. Sve to vrijedi kad kažem da volim svoju kćer ili sina. Razumijete li ovo sve? Ako volim svog sina neću poželjeti da on postane prvorazredni poslovni čovjek koji zarađuje puno novaca. Za što? Neću poželjeti da bude izvrstan specijalist – premda bi mogao pomoći malo tu i tamo, izvanjski – koji pravi bolje mostove, bolji je doktor i sve tako.

Dakle što je ljubav? Zar nije važno to otkriti? Molim vas, zar vi ne želite to otkriti? Sigurno ste promatrali ljude oko vas, roditelje, prijatelje – svijet oko vas. Sve oni koriste riječ 'ljubav'. A ipak se svađaju, nadmeću, spremni su uništiti jedan drugog. Pratite li me? Je li to ljubav? Što je onda za vas ljubav?

STUDENT: Teško je o tome pričati.

KRISHNAMURTI: Što vi osjećate? Što je za vas ljubav? Siguran sam da svi jako često koristite riječ 'ljubav', zar ne? Pa što ona znači? Sve znate riječ 'mržnja', značenje te riječi. A znate i taj osjećaj. Suprotstavljanje, ljutnja, ljubomora – sve je to dio mržnje, zar ne? I natjecanje je također dio mržnje. Točno? Dakle znate što znači mrziti ljude. I možete to dobro izraziti riječima. E sada, je li ljubav suprotno od mržnje?

STUDENT: To su suprotni osjećaji.

KRISHNAMURTI: Dakle možete li imati oboje u svom umu, u svom srcu – mržnju i ljubav? Držite se toga! Imate li takve osjećaje – mržnju i ljubav - zajedno? Ili ne zajedno. Jedan je u jednom kutu, drugi u

Unutarnje cvjetanje

---

drugom. Nekoga mrzim, a nekoga volim. Točno? Ali ako imate ljubav, možete li ikoga mrziti? Ako imate ljubav, možete li ubijati ljude, možete li bacati bombe i raditi sve one stvari što se odgađaju u svijetu?

Vratimo se na prvo pitanje: osjećamo li, mislim i na odgojitelja i odgojenika, vidimo li veliku važnost, potrebu, da svako ljudsko biće, svatko od nas, raste i cvjeta – ne samo da fizički sazrije, nego da sazrije duboko iznutra? Ako to ne vidite koja je onda svrha svega ovoga? Koja je svrha odgoja i obrazovanja? Koja je svrha u tome što ćete položiti neke ispite, dobiti diplomu, posao ako ste sretni i kuću? Hoće li vam to pomoći, hoće li pomoći svakom ljudskom biću, svakome od vas, da procvjeta?

Dakle kad bi vi bili moja kći ili sin, to je prva stvar o kojoj bih s vama razgovarao. Rekao bih pogledaj oko sebe, svoje prijatelje u školi, susjede, vidi što se događa oko tebe, ne da li ti se sviđa ili ne, nego jednostavno pogledaj činjenice. Vidi što se doista događa, bez ometanja. Oženjeni ljudi su nesretni, svađaju se, prepiru, znaš sve što se događa. A taj dječak i ta djevojčica – oni također imaju problema. I vidi podjelu ljudi u rase, grupe – nacionalne, religiozne, znanstvene, poslovne, umjetničke grupe. Pratite li me? Sve je razmrvljeno. Vidite li to? Slijedeće pitanje je: tko je to razmrvio? Pratite li me? Ljudska bića su to napravila. Misao je to napravila. Misao koja kaže. «Ja sam katolik», «Ja sam Židov», «Ja sam Arap», «Ja sam musliman», «Ja sam kršćanin». Misao je stvorila tu podjelu. Dakle misao po samoj svojoj prirodi, po svom djelu je ona koja dijeli, fragmentira. Vidite li da misao mora dovesti do podjele ne samo u sebi nego i izvan? Je li to tako teško?

Pitam, vas vidite li doista činjenicu da misao, po samoj svojoj prirodi i aktivnosti, mora dovesti do fragmentiranja? A ako kažete da to vidite, vidite li kao činjenicu ili kao ideju? Pratite me! Koje od to dvoje? Je li ideja ili činjenica?

STUDENT: Ideja.

KRISHNAMURTI: Dakle, zašto to stavljate u ideju? Ja vam kažem. Pogledajte oko sebe, ratovi, terorizam, bombe, nasilje, a u svakoj kući stalni nemir u odnosima – natjecateljsko društvo, komercijalno društvo – vidite li to sve onako stvarno kao što je ovaj stol? Ili je to apstrakcija koju se naziva idejom? A ako je to ideja, zašto je stvarate kad je to očigledna činjenica?

STUDENT: Možda je misao ograničena zbog strukture unutar koje radi. Ona uzima stvari iz prošlosti i uspoređuje ih s drugim stvarima.

KRISHNAMURTI: Zašto je misao, u svojoj biti, fragmentirana, ograničena? U biti – ne samo u svojim rezultatima. Nije li misao rezultat vremena? Gledajte, otkrijte! Nije li misao rezultat kretanja vremena? Misao je rezultat sjećanja, to je sigurno. To vidite. Ona je rezultat sjećanja, iskustva, znanja; a sve to je prošlost, zar ne? Ona se modificira u sadašnjosti i ide dalje. Dakle ona je kretanje u vremenu. A budući da je misao iz prošlosti i iz vremena, mora biti fragmentirana. Nije i nikada ne može biti cjelina.

Slušajte, od svoje devete godine učim engleski – i druge jezike. To je pamćenje, zar ne? Trebalo mi je nekoliko godina da ih naučim i spremljeni su u mom mozgu – riječi, sintaksa, slaganje rečenica – sve to je tražilo vremena, zar ne? A svaka misao što izlazi iz tog vremenskog razdoblja je ograničena. Dakle misao nije cjelovita, nije potpuna. Misao ne može nikada biti potpuna zato što je uvijek ograničena. Molim vas, gledajte ovo ne kao ideju nego kao stvarnost. Rekli smo da je misao odgovor pamćenja. Pamćenje je spremljeno u mozgu; ono je iskustvo i stalno gomilanje znanja. A kad vas nešto pitaju, pamćenje odgovara. Dakle misao mora biti ograničena, zato što je pamćenje ograničeno, znanje je ograničeno, vrijeme je ograničeno.

Misao je ono što stvara podjelu u svijetu. Vi ste Nizozemac, ja sam Nijemac, on je Britanac, a onaj drugi Kinez. Misao je stvorila tu podjelu. Misao je stvorila religije – misao koja kaže: «Isus je najveći Spasitelj», onda idemo u Indiju i oni kažu: «Oprostite, tko je taj gospodin? Ja ga ne poznajem. Mi imamo svog vlastitog Boga koji je najbolji». Misao je stvorila ratove i instrumente rata. Misao je odgovorna za sve ovo. Točno?

STUDENT: Sve ove ideje, čije primjere ste dali...

KRISHNAMURTI: To nisu ideje – *to su činjenice.*

Unutarnje cvjetanje

STUDENT: Da, da, ali...

KRISHNAMURTI: Želim se zadržati na ovome. Hoću da vidite ovu činjenicu – da ste vi iz jedne države, a ja iz druge. Druge smo boje kože, druge kulture i sveg ostalog. Vidite li podjelu u Indiji – muslimani, hindusi? Tko ih je stvorio?

STUDENT: Vidim ja te podjele, ali osobno, baš me briga za njih, jer su umjetne.

KRISHNAMURTI: Tebe možda nije briga, ali neke ljude je i oni mrze jedni druge. Dakle što je iza te misli koja dijeli? Uvjetovanje, zar ne? Moji roditelji su mi rekli: «Ti si brahman», «Ti si hindus», a tvoji su rekli: «Ti si kršćanin».

STUDENT: Postoji instinkt pripadnosti grupi.

KRISHNAMURTI: Zašto postoji instinkt pripadnosti grupi – zašto? Zato što je tako puno sigurnije. Pripadanje zajednici, identifikacija s malom grupom daje vam osjećaj sigurnosti. Ali zašto se ne identificirate sa svim ljudskim bićima na svijetu? Zašto samo s malom grupom?

Dakle ističem da je misao stvorila sve ljudske, psihološke i svjetovne, probleme. To se ne može poreći. Vidite li vi to kao činjenicu, a ne samo kao ideju? To je činjenica jednako kao kad vas boli zub. Ne kažete: «To je samo ideja da me boli zub».

Recimo to ovako. Je li misao ljubav? Može li razmišljanje proizvesti ljubav?

STUDENT: Ako nekog voliš, moraš misliti.

KRISHNAMURTI: Ja vas pitam: može li se ljubav njegovati pomoću misli? Rekli smo da je misao fragmentarna – uvijek će biti fragmentarna.

Slijedeće pitanje je. Budući da je misao fragmentarna, ona mora svojom aktivnošću proizvesti fragmentaciju – može li onda misao proizvesti i odnjegovati ljubav?

Kad mi sada kažete 'Ne' – budite obazrivi, jer ću vas uhvatiti u zamku! Kad kažete: «Ne misao nije ljubav» - je li to opet samo ideja ili je stvarnost? Ako je to stvarnost, nešto što jest tako, onda, kad je u pitanju ljubav, nema gibanja misli.

Je li vam ovo malo previše? Razumijete li sve ovo. Ne tu gore [*dodiruje glavu*], nego duboko unutra?

Budite jako, jako pažljivi. Ako ljubav nije misao, ako se ne temelji na misli, što je onda odnos? Ako misao nije ljubav, što onda radite s odnosima u kojima ste sada?

Ja sam sebi kažem da vidim činjenicu, a ne ideju, da misao nije ljubav. Ali ja sam oženjen, imam djecu, imama majku – svi mi imamo zamišljene slike jedni o drugima. Taj međusobni odnos je djelo slika – slika koje sam stvorio o svojoj majci, svojoj supruzi, svojoj djeci. I to nazivam ljubav. Kažem: «Volim svoju majku», «Volim svoju suprugu», «Volim svoju djecu».

Sad kažem da vidim kako se ta veza temelji na misli, na slici. A također vrlo jasno vidim da ljubav nije proizvod misli, da ljubav ne može biti misao. Što se onda događa s mojim odnosom s majkom, suprugom, djecom?

STUDENT: Kako to vidite?

KRISHNAMURTI: Nema 'kako' – nije to neka mehanička stvar. Zar ne vidite da ljubav nema ništa s mišlju – točka? Ja vrlo jasno vidim da je misao fragmentarno gibanje. Vidim to vrlo jasno. To je činjenica, stvarnost – nije ideja.

Ali ja sam oženjen, imam djecu. Imam majku i kad vidim, shvatim, da se moj odnos temelji na slikama, na misli, što se onda događa?

STUDENT: Taj odnos među slikama se nekad nazivao 'ljubav', ali vi kažete da je ljubav nešto sasvim drugačije od toga.

Unutarnje cvjetanje

KRISHNAMURTI: Rekao sam. Zaljubio sam se, u braku sam jedan broj godina i imam djecu. Imam sliku o svojoj supruzi. Točno? Ja sam je stvorio. Ona mi prigovara, maltretira me, dominira nada mnom. I ona ima sliku o meni – da ja nju maltretiram i da dominiram nad njom. To je ta interakcija što se događa, seksualna i svaka druga. Ja sam stvorio sliku o njoj i ona je stvorila sliku o meni. To je činjenica. Molim vas da to vidite! Vidite da je to stvaranje slike gibanje misli. Ne idite dalje sve dok to ne vidite! Ne idite dalje od te činjenice.

I sada, dolazite vi i kažete mi da je misao fragmentirajuće gibanje. Vrlo pažljivo mi objašnjavate zašto je tako – zato što je vezana vremenom, vezana sjećanjem, vezana znanjem, zato je misao jako ograničena. I ja to vidim. Nakon što sam o uvidio slijedeći korak u mom odnosu s majkom, ženom, djecom – što mi je činiti?

Dakle što se događa? Kadshvatm da je moj odnos sa ženom ili mužem, djevojčicom ili dječakom, tko god oni bili, gibanje vremena i fragmentiranja, što se događa?

Ako to vidite – što je onda ljubav? Je li ljubav ista kao ovo? Je li ljubav fragmentiranje? Je li ljubav slika koju je stvorila misao, sjećanje?

STUDENT: U početku tog osjećaja zaljubljenosti vidite nešto prekrasno. Onda biste to željeli kristalizirati.

KRISHNAMURTI: Vidiš li ti nešto prekrasno? Vidiš li? Vidiš li stvarno nešto prekrasno?

Kad pogledaš to prekrasno drvo na travnjaku ili ženu ili oblak ili jezerce i vidiš da je to izuzetno lijepo – možeš li jednostavno ostati kod toga?

Ili to pretvoriš u ideju – ideju da je to prekrasno? Što se događa u tom trenutku kad ugledaš?

STUDENT: Ne postoji riječ.

KRISHNAMURTI: Što to znači? Nema riječi, nema misli. Dakle ljepota se događa kad nema gibanja misli. Slažete li se s tim? [*Klimanje glavama.*] Sve se slažete s tim! Baš čudno?

Dakle kad vidite nešto prekrasno nema misli. E sada, možete li ostati u tom trenutku i ne odlutati od njega? Dok gleda taj oblak um ne brblja zato što misao nije na djelu. Misao je potpuno odsutna kad vidite nešto izuzetno lijepo.

Sada gledajte pažljivo, slušajte pažljivo, molim vas, slušajte pažljivo. Oblak sa svojim svjetlom, svojim sjajem, svojim beskrajem vas je okupirao. Vidite li to? Oblak vas je apsorbirao. Što znači da ste vi pri tome odsutni. Slijedeći korak. Igračka je apsorbirala dijete. Uzmite igračku i dijete se vraća svom nestašluku. To je upravo ono što se događa. Oblak vas je apsorbirao, a kad oblak ode vi se vraćate sebi.

Možete li, bez da vas apsorbira planina, oblak, drvo, pjev ptice, ljepota zemlje, biti u sebi potpuno prazni?

Uzmite igračku i dijete se vraća svojim nestašlucima – vici i dreci, ali dajte mu igračku i ona ga okupira. Ja vas pitam, bez igračke, a onda i bez ičega da vas apsorbira – možete li biti odsutni? O, gledajte ljepotu toga! Razumijete li?

Dakle ljepota je kad vas nema. Ljepota je kad je misao odsutna.

E sada, ljubav nije misao, zar ne? Uviđate li vezu?

Volim te – ti si me apsorbirala – želim te, lijepo izgledaš, fino mirišeš, imaš lijepu kosu, moje žlijezde traže sve moguće stvari, seks i tako dalje. Ti si me apsorbirala. Zaljubio sam se u tebe. To je apsorpcija. I ja se držim za tebe. Volim te. Ali vremenom se javlja moje staro ja i kaže: «Da, to je bilo lijepo prije dvije godine, ali sada mi se ona više ne sviđa. Zaljubio sam se u nju, ali vidi što se događa!»

Molim vas da vidite istinu ovoga – tamo gdje je ljepota tamo je potpuno odsustvo misli. Dakle ljubav znači potpuno odsustvo 'ja'. Razumijete? Ako razumijete onda pijete s izvora života.

STUDENT: Uključuje li taj osjećaj i stanje apsorbiranosti?

Unutarnje cvjetanje

KRISHNAMURTI: Što je osjećaj? Kad ne bi bilo misli biste li imali osjećaje? Pažljivo to promotrite. Promotrite! Je li ljepota osjećaj? Rekli smo da je ljepota bez misli. A ima li osjećaja kad nema misli? Izvadite srž iz toga. Ostavite detalje, oni mogu doći kasnije. Pogledajte istinu ove jedne stvari: tamo gdje je ljepota nema misli. Gdje je ljubav tamo je odsustvo 'ja'...'ja' koje brblja, brblja, puno problema, napetosti, straha. Kad nema tog 'ja' ima ljubavi.

STUDENT: Gledate oblak, on ode i ve se vratite nazad sebi.

KRISHNAMURTI: Jeste li vidjeli onog dječaka kako daje igračku djevojčici? Ona je savršeno sretna, mirna, ne plače. Dajte dječaku neku složenu igračku i on će se satima igrati s njom. Zaboravit će svoju neposlušnost. Lutka i igračka su postali sve-važni. A kad vi gledate oblak, pticu što leti nebom, kad to vidite što se događa? Vaše brbljanje prestaje. I kad gledate kaubojski film ili bilo koji film ne razmišljate o svojim problemima, brigama, strahovima. Film vas je jednostavno apsorbirao. Zaustavite film i vraćate se sebi!

Sada vidite, ako pogurate još dalje, ideje su vaše igračke, ideali su vaše igračke i one vama u potpunosti vladaju. Religije su vaše igračke. Kad te stvari ispitate vi se vraćate sebi i postajete uznemireni, uplašeni.

STUDENT: Zar ne postoji ni jedna stvar koja je izvan toga, izvan svijeta igračaka?

KRISHNAMURTI: Pokazao sam vam je. Molim vas slušajte pažljivo. Rekli smo da je misao stvorila ovaj svijet. Ratovi, poslovni ljudi, političari, umjetnici, varalice – društvo je stvorilo sve to. Društvo je naš odnos jednog s drugim – koji se temelji na misli. Dakle misao je odgovorna za ovu strašnu zbrku. Je li tako? Ili je i to ideja? Ako kažete da je to ideja onda ne gledate stvarnu činjenicu.

Stoga se maknite od toga. Rekli smo da je misao razlomljena; što god ona činila bit će razlomljeno. Vidite li vi to kao nešto jednako stvarno kao što je činjenica da ja sjedim ovdje?

STUDENT: Sve je to mehanička misao, ali postoji li nešto iza nje što upravlja njom?

KRISHNAMURTI: Nemate ništa drugo osim mehaničke misli. Kad ta mehanička misao prestane tada postoji nešto drugo. Ali vi ćete reći: «Da ovo je mehanička misao, pogledajmo onda onu drugu.» Misao mora stati. A ona stane, na primjer, kad vidite ljepotu, kad vidite planinski lanac sa snijegom pokrivenim vrhovima; njegova ljepota i veličanstvenost vas obuzme. A kad planine nema tu vi se vraćate svojim svađama, svojim mislima. Molim vas, otkrijte svatko za sebe. Sjednite, meditirajte, uđite u to.

STUDENT: Sve je to u redu, ali...

KRISHNAMURTI: Kažeš da je sve u redu, ali ja se moram vratiti svom stricu i strini, svojoj majci, baki, moram zaraditi novaca i sve ostalo. To je problem svih nas. I što vam je činiti. Kad shvatite, kad doista uvidite da je, osim tehnički i u praktičnim stvarima, misao najštetnija stvar, da je najopasnija stvar u odnosima, jer uništava ljubav, što vam je onda činiti? Morate zaraditi novac, osigurati za život, što traži razmišljanje. Stoga vježbajte misao. Kad idete zubaru vježbajte misao. Kad morate kupiti odijelo ili haljinu, vi uspoređujete – ovaj materijal je bolji od onog i tako dalje – to traži razmišljanje. *Ali vi shvaćate da je misao opasna u odnosu.* To je sve. Pax.

Priredio M.L.

isključivo za potrebe članova Teozofskog Društva u Republici Hrvatskoj